

190.

Na osnovu člana 33 stav 3 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG“, br. 39/11 i 66/12), Vlada Crne Gore, na sjednici od 26. decembra 2013. godine, donijela je

UREDBU O PROGRAMU I NAČINU POLAGANJA STRUČNOG ISPITA ZA RAD U DRŽAVNIM ORGANIMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Stručni ispit za rad u državnim organima (u daljem tekstu: stručni ispit) sprovodi se po programu i na način koji su utvrđeni ovom uredbom.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 2

Izrazi koji se u ovoj uredbi koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. PROGRAM STRUČNOG ISPITA

Program za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja

Član 3

Stručni ispit za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja polaže se po programu koji sadrži sljedeće predmete:

- 1) Ustavni sistem, evropske integracije i NATO,
- 2) Upravno pravo,
- 3) Radno pravo,
- 4) Privredno pravo,
- 5) Finansije sa osnovama statistike.

Program iz stava 1 ovog člana sastavni je dio ove uredbe (Prilog 1).

Program za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja

Član 4

Stručni ispit za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja polaže se po programu koji sadrži sljedeće predmete:

- 1) Osnovi ustavnog uređenja,
- 2) Osnovi sistema državne uprave, radnih odnosa i lokalne samouprave,
- 3) Osnovi upravnog postupka,
- 4) Osnovi finansija i statistike,
- 5) Kancelarijsko poslovanje.

Program iz stava 1 ovog člana sastavni je dio ove uredbe (Prilog 2).

Pregled propisa i pravne literature

Član 5

Pregled propisa i pravne literature za programe iz čl. 3 i 4 ove uredbe, utvrđuje organ uprave nadležan za upravljanje kadrovima (u daljem tekstu: Uprava za kadrove) i objavljuje ih na svojoj internet stranici.

III. NAČIN POLAGANJA STRUČNOG ISPITA

Komisija za polaganje stručnog ispita

Član 6

Stručni ispit polaže se pred komisijom za polaganje stručnog ispita (u daljem tekstu: Komisija), koju obrazuje starješina Uprave za kadrove.

Komisiju za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja čine predsjednik i četiri člana, koji imaju najmanje 15 godina radnog iskustva, a Komisiju za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja predsjednik i četiri člana, koji imaju najmanje deset godina radnog iskustva.

Predsjednik i članovi Komisije imenuju se iz reda istaknutih stručnjaka iz odgovarajuće oblasti i imaju zamjenike.

Rješenjem o obrazovanju Komisije za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja određuje se koje će predmete ispitivati predsjednik, a koje članovi Komisije, a rješenjem o obrazovanju Komisije za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja određuje se za koje predmete će pitanja predlagati predsjednik, a za koje članovi Komisije.

Stručno-administrativne poslove za potrebe Komisije obavlja sekretar, koji je službenik organa državne uprave nadležnog za poslove uprave, odnosno Uprave za kadrove i koji se određuje rješenjem o obrazovanju Komisije.

Komisija donosi poslovnik o radu.

Naknada

Član 7

Predsjedniku, članovima i sekretaru Komisije pripada mjesečna naknada za rad, u skladu sa propisom Vlade Crne Gore kojim se uređuju naknade za članstvo u radnim tijelima koje obrazuje starješina samostalnog organa uprave.

Organizovanje ispita

Član 8

Predsjednik Komisije određuje datum, vrijeme i mjesto polaganja stručnog ispita, koji se objavljuju na internet stranici Uprave za kadrove, najkasnije 30 dana prije početka polaganja stručnog ispita.

Podnošenje prijave za polaganje ispita

Član 9

Prijava za polaganje stručnog ispita podnosi se Upravi za kadrove, najkasnije u roku od 10 dana od dana objavljivanja datuma, vremena i mjesta polaganja stručnog ispita.

Uz prijavu iz stava 1 ovog člana, kandidat je dužan da priloži dokaze o ispunjavanju uslova za polaganje stručnog ispita.

O ispunjenosti uslova za polaganje stručnog ispita Uprava za kadrove donosi rješenje, u roku od osam dana od dana prijema prijave, koje se dostavlja kandidatu.

Rješenje kojim se odobrava polaganje stručnog ispita, dostavlja se predsjedniku Komisije, u roku od tri dana od dana njegovog donošenja.

Troškovi

Član 10

Troškove polaganja stručnog ispita snosi kandidat.

Visina troškova polaganja stručnog ispita za kandidate sa V, VI i VII nivoom kvalifikacije obrazovanja iznosi 10% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori za prethodnu godinu, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Visina troškova polaganja stručnog ispita za kandidate sa III i IV nivoom kvalifikacije obrazovanja iznosi 5% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori za prethodnu godinu, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Troškove ponovnog polaganja stručnog ispita snosi kandidat i oni iznose 5% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori za prethodnu godinu.

Dokaz o uplati troškova polaganja stručnog ispita kandidat je dužan da pruži na uvid sekretaru Komisije prije početka izrade pisanog testa.

Lica sa invaliditetom i lica iz porodica čiji su članovi korisnici materijalnog obezbjeđenja oslobađaju se troškova polaganja stručnog ispita.

Sredstva iz stava 1 ovog člana uplaćuju se u Budžet Crne Gore.

Način polaganja stručnog ispita za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja

Član 11

Stručni ispit za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja polaže se usmeno tako što se kandidat ispituje iz pojedinačnih predmeta po redu koji odredi predsjednik Komisije.

Stručni ispit iz stava 1 ovog člana je javan.

Uspjeh na stručnom ispitu za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja

Član 12

Uspjeh kandidata na stručnom ispitu za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja ocjenjuje se ocjenom "položio" ili "nije položio" za svaki od predmeta.

Stručni ispit za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja položio je kandidat koji je, za svaki predmet pojedinačno, dobio ocjenu "položio".

Način polaganja stručnog ispita za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja

Član 13

Stručni ispit za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja polaže se putem pisanog testa.

Pisani test iz stava 1 ovog člana sadrži 100 pitanja, na koje kandidat odgovara na način što bira jedan od ponuđenih odgovora.

Predsjednik Komisije za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja određuje koliko pitanja će iz kojeg predmeta biti zastupljeno na pisanom testu, s tim što broj pitanja za jedan predmet ne može biti manji od deset.

Sadržinu pisanog testa i spisak tačnih odgovora koji će se koristiti prilikom pregledanja i ocjenjivanja izrađenih testova, na osnovu pojedinačnih predloga predsjednika i članova Komisije, utvrđuje Komisija.

Pisani test izrađuje se pod šifrom, a sadržaj pisanog testa istovjetan je za sve kandidate.

Izrada pisanog testa traje tri časa.

Uspjeh na stručnom ispitu za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja

Član 14

Komisija za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja ocjenjuje pisane testove tako što za svaki tačan odgovor na pisanom testu kandidat dobija po jedan bod.

Stručni ispit za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja položio je kandidat koji je na pisanom testu dobio najmanje 70 bodova.

Pravila polaganja stručnog ispita

Član 15

Prije početka polaganja stručnog ispita sekretar Komisije utvrđuje identitet kandidata uvidom u ličnu kartu ili pasoš i upoznaje kandidata sa pravilima kojih se mora pridržavati tokom polaganja stručnog ispita.

Za vrijeme polaganja stručnog ispita nije dozvoljena međusobna komunikacija kandidata, upotreba mobilnog telefona ili drugih sredstava koja ometaju polaganje stručnog ispita.

Kandidat koji ne poštuje pravila iz stava 2 ovog člana, biće isključen iz daljeg postupka polaganja stručnog ispita.

Izradi pisanog testa prisustvuju sekretar i predsjednik Komisije za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja, odnosno član Komisije kojeg odredi predsjednik Komisije.

Kandidat je dužan da preda pisani test najkasnije istekom vremena određenog za njegovu izradu.

Nakon završetka polaganja stručnog ispita kandidat je dužan da napusti prostoriju u kojoj se polagao stručni ispit.

Odlaganje

Član 16

Komisija može, na pisani zahtjev kandidata, odložiti polaganje stručnog ispita, zbog bolesti kandidata ili drugih opravdanih razloga, za sljedeći rok za polaganje stručnog ispita.

Popravni ispit za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja

Član 17

Kandidat koji je na stručnom ispitu za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja dobio ocjenu "nije položio" iz jednog predmeta ima pravo da iz tog predmeta polaže popravni ispit.

Pravo na polaganje popravnog ispita može se ostvariti u sljedećem roku za polaganje stručnog ispita.

Ponovno polaganje

Član 18

Kandidat koji prije početka polaganja stručnog ispita izjavi da odustaje od polaganja stručnog ispita, ne preda pisani test, ne pristupi polaganju stručnog ispita ili odloženom polaganju stručnog ispita, smatra se da nije položio stručni ispit.

Kandidat koji nije položio stručni ispit može ga ponovo polagati u sljedećem roku za polaganje stručnog ispita.

Zapisnik

Član 19

O toku stručnog ispita sekretar Komisije vodi zapisnik.

Zapisnik iz stava 1 ovog člana sadrži:

- broj rješenja kojim je odobreno polaganje stručnog ispita,
- lično ime, očevo ime i prezime i rođeno prezime,
- dan, mjesec, godinu i mjesto rođenja,
- vrstu i nivo kvalifikacije obrazovanja,
- naziv organa, odnosno pravnog lica u kojem je kandidat zaposlen,
- sastav Komisije,
- dan, čas i mjesto polaganja stručnog ispita,
- da li je kandidat odustao od započetog polaganja stručnog ispita,
- broj dobijenih bodova na pisanom testu (za stručni ispit za III i IV nivo kvalifikacije obrazovanja),
- pitanja postavljena kandidatu (za stručni ispit za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja),
- ocjenu kandidata iz pojedinačnih predmeta (za stručni ispit za V, VI i VII nivo kvalifikacije obrazovanja),
- ocjenu uspjeha stručnog ispita,
- rok za popravni ispit,
- uspjeh na popravnom ispitu iz pojedinačnih predmeta,
- vrijeme završetka stručnog ispita.

Zapisnik potpisuju predsjednik, članovi i sekretar Komisije.

Sastavni dio zapisnika su i pisani testovi.

Uvjerjenje o položenom stručnom ispitu

Član 20

Uprava za kadrove vodi evidenciju i izdaje uvjerenje o položenom stručnom ispitu, na obrascima koji su sastavni dio ove uredbe (Prilog 3 i 4).

IV. PRELAZNA I ZAVRŠNE ODREDBE

Započeti postupci

Član 21

Kandidati koji, do dana početka primjene ove uredbe, podnesu zahtjev za polaganje stručnog ispita, stručni ispit će polagati po utvrđenom programu i pred komisijom obrazovanom u skladu sa Uredbom o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima ("Službeni list RCG", br. 29/05 i 6/07).

Prestanak važenja

Član 22

Danom početka primjene ove uredbe prestaje da važi Uredba o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima ("Službeni list RCG", br. 29/05 i 6/07).

Stupanje na snagu
Član 23

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 31. marta 2014. godine.

Broj: 08-2636/6
Podgorica, 26. decembra 2013. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Milo Đukanović, s.r.

Prilog 1

**PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA V, VI I VII NIVO KVALIFIKACIJE
OBRAZOVANJA**

I. USTAVNI SISTEM, EVROPSKE INTEGRACIJE I NATO

Ustav: Pojam i značenje ustava; Vrste ustava; Promjene ustava; Ustav Crne Gore - usvajanje i promjena.

Ustav Crne Gore: Osnovni principi - suverenost, demokratija, vladavina prava, podjela vlasti, državni simboli, teritorija, jezik i pismo, državljanstvo, vjeroispovijesti, zakonodavstvo, granice slobode.

Slobode i prava: Osnovni principi; Lične slobode i prava; Političke slobode i prava; Ekonomske, socijalne i kulturne slobode i prava; Prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Uređenje vlasti: Skupština Crne Gore (sastav i izbor, mandat, imunitet, nadležnost, predlaganje zakona, zasijedanje, odlučivanje i raspuštanje); Predsjednik Crne Gore (izbor, nadležnost, prestanak mandata, vršenje funkcije); Vlada Crne Gore (sastav, izbor, nadležnost, nespojivost funkcije, pitanje nepovjerenja, prestanak mandata); Državna uprava; Lokalna samouprava; Sudstvo i državno tužilaštvo.

Ustavnost i zakonitost: Pojam i značenje; Princip ustavnosti i zakonitosti po Ustavu Crne Gore; Ustavni sud Crne Gore (sastav, izbor, mandat, nadležnost, pokretanje postupka, odluka, privremena naredba, prestanak važenja, prestanak funkcije, razrješenje i suspenzija).

Prava i slobode: Pravo na život; Zabrana mučenja; Zabrana ropstva i prinudnog rada; Pravo na slobodu i sigurnost; Pravo na pravično suđenje; Kažnjavanje samo na osnovu zakona; Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života; Slobode misli, savjesti i vjeroispovijesti; Sloboda izražavanja; Sloboda okupljanja i udruživanja; Pravo na zaključenje braka; Pravo na djelotvorni pravni lijek; Zabrana diskriminacije i odstupanje u vanrednim okolnostima; Ograničenje aktivnosti političkih stranaka.

Evropski sud za ljudska prava: Uspostavljanje suda; Broj sudija; Uslovi za izbor; Izbor sudija; Trajanje mandata; Rješenje; Sekretarijat i stručni saradnici; Opšta sjednica

suda; Odbori, vijeća i Veliko vijeće i izjave odbora o neprihvatljivosti; Odluke vijeća o prihvatljivosti i suštini stvari; Ustupanje nadležnosti u Velikom vijeću; Ovlašćenja Velikog vijeća; Nadležnost suda; Međudržavni sporovi; Pojedinačne predstavke; Uslovi prihvatljivosti; Intervencija trećeg lica; Brisanje predstavki; Ispitivanje predmeta i postupak prijateljskog poravnjanja; Postizanje prijateljskog poravnjanja; Javna rasprava i uvid u spise; Pravično zadovoljenje; Presude vijeća; Obraćanje Velikom vijeću; Pravosnažne presude; Obrazloženje presude i odluka i obaveznost izvršenja; Savjetodavna mišljenja; Troškovi suda; Privilegije i imunitet sudija; Zaštita imovine; Pravo na obrazovanje; Pravo na slobodne izbore; Zabrana kazne zatvora za dug; Sloboda kretanja; Zabrana protjerivanja sopstvenih državljana; Zabrana grupnog protjerivanja stranaca; Ukidanje smrtno kazne i smrtna kazna za vrijeme rata; Zaštita u postupku protjerivanja stranaca; Pravo na žalbu u krivičnim stvarima; Naknada za pogrešnu osudu; Ne bis in idem; Opšta zabrana diskriminacije.

Evropska unija: Nastanak Evropske unije; Države članice Evropske unije; Države kandidati za članstvo u Evropskoj uniji; Institucije Evropske unije (Evropski parlament, Savjet Evropske unije; Evropska komisija, Evropski sud pravde, Evropski revizorski sud, Evropski privredni i socijalni odbor, Odbor regija, Evropski investicioni fond, Evropska centralna banka, Evropski supervizor za zaštitu podataka, Kancelarija za službene publikacije Evropskih zajednica, Evropski centar za odabir osoblja, Evropska škola za javnu upravu); Izvori prava Evropske unije; Odnos izvora prava Evropske unije i pravnih sistema država članica; Usklađivanje propisa Crne Gore sa pravnim poretkom Evropske unije; Evropska monetarna unija.

NATO: Nastanak NATO-a; Države članice NATO-a; Organi NATO-a; Partnerstvo za mir; proces pristupanja NATO-u.

II. UPRAVNO PRAVO

Državna uprava: Poslovi državne uprave; Organi državne uprave - pojam, načela rada; Javnost i transparentnost rada organa državne uprave; Ministarstva; Drugi organi uprave - uprave, sekretarijati, zavodi, direkcije i agencije; Unutrašnja organizacija organa državne uprave; Propisi ministarstava; Upravljanje i odgovornost u organima državne uprave; Državna uprava i građani; Odnosi organa državne uprave i Vlade Crne Gore; Odnosi između ministarstava; Odnosi između ministarstava i organa uprave; Odnosi ministarstava prema Skupštini Crne Gore; Odnosi organa državne uprave prema sudovima; Odnosi ministarstava prema organima lokalne samouprave; Odnosi organa uprave prema javnim ustanovama, javnim preduzećima i drugim pravnim licima čiji je osnivač država; Odnosi organa državne uprave prema nevladinim organizacijama; Prenos i povjeravanje poslova državne uprave; Sredstva za rad organa državne uprave; Kancelarijsko poslovanje.

Upravna djelatnost: Pojam, vrste i oblici upravne djelatnosti; Pojam i vrste akata uprave; Upravni propisi; Pojam i obilježja upravnog akta; Vrste upravnih akata; Pogrešni upravni akti; Neispravni i protivpravni upravni akti; Nezakoniti i cjelishodni upravni akti; Rušljivi i ništavi upravni akti; Uklanjanje pogrešnih upravnih akata (ponišćavanje, ukidanje, mijenjanje, oglašavanje ništavim); Pravno dejstvo upravnih akata; Pravosnažnost, konačnost i izvršnost upravnih akata; Upravne radnje - dokumentovanje, saopštavanje, primanje izjava, prinudne radnje (upravne mjere); Upravni ugovori.

Upravni nadzor: Pojam, karakteristike, vrste i oblici upravnog nadzora; Inspekcijski nadzor - pojam i vršenje; Načela inspekcijskog nadzora; Obaveze i ovlašćenja

inspektora; Prava i obaveze subjekata nadzora i drugih lica; Postupak inspekcijskog nadzora; Posebne radnje inspekcijskog postupka; Troškovi inspekcijskog postupka; Odnosi inspekcijskih i drugih organa; Zajedničko vršenje inspekcijskog nadzora; Inspektori i odgovornost inspektora.

Upravna djelatnost u stvarima ličnog statusa: Pojam i elementi ličnog statusa; Ovlašćenja i dužnosti organa u vezi sa ličnim statusom; Državljanstvo - pojam, značaj i sticanje; Vođenje službenih evidencija.

Kontrola uprave: Pojam, vrste i oblici kontrole uprave; Pravna kontrola uprave; Upravna kontrola uprave; Sudska kontrola uprave.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda (ombudsman) - Pojam i osnovna načela rada zaštitnika; Izbor, prestanak funkcije i razrješenje; Nadležnost i ovlašćenja zaštitnika; Postupanje zaštitnika - postupak po pritužbi; Prava zaštitnika i organizacija.

Lokalna samouprava: Pojam lokalne samouprave; Opština; Glavni grad; Prijestonica; Pravni status opštine; Poslovi lokalne samouprave; Imovina opštine; Organi opštine; Pravni status lokalnih funkcionera i službenika; Finansiranje opština; Mjesna samouprava; Učešće građana u ostvarivanju lokalne samouprave; Odnosi i saradnja lokalne samouprave i građana; Odnosi organa lokalne samouprave i državnih organa.

Upravni postupak: Pojam upravnog postupka; Opšti upravni postupak i posebni upravni postupak; Osnovna načela Zakona o opštem upravnom postupku - smisao i značaj (načelo zakonitosti, načelo zaštite prava građana i zaštite javnog interesa, načelo efikasnosti, načelo istine, načelo saslušanja stranaka, načelo ocjene dokaza, načelo samostalnosti u rješavanju, načelo dvostepenosti, dužnosti stranke da govori istinu, načelo ekonomičnosti postupka, načelo pružanja pomoći stranci, načelo upotrebe jezika i pisma u postupku).

Opšti upravni postupak: Nadležnost za vođenje upravnog postupka; Određivanje stvarne nadležnosti po Zakonu o opštem upravnom postupku; Određivanje mjesne nadležnosti; Prostorno ograničenje nadležnosti; Sukob nadležnosti; Pravna pomoć; Izuzeće službenog lica; Učesnici u upravnom postupku; Stranka u upravnom postupku - pojam, svojstva i vrste; Zakonski zastupnik, privremeni zastupnik i zajednički predstavnik, odnosno punomoćnik; Punomoćnik; Stranka sa diplomatskim imunitetom; Komunikacija organa i stranaka; Podnesci (pojam, sadržina, predaja, prijem i nedostaci u podnescima); Pozivanje; Zapisnik i zabilješka u spisu; Dostavljanje u upravnom postupku; Posredno dostavljanje; Obavezno lično dostavljanje; Posebni slučajevi dostavljanja; Dostavnica i greške u dostavljanju; Rokovi u upravnom postupku; Povraćaj u pređašnje stanje; Održavanje reda; Troškovi upravnog postupka (troškovi organa i stranaka, oslobođenje od plaćanja troškova).

Faze postupka: Prvostepeni postupak - pokretanje postupka; Spajanje stvari u jedan postupak; Izmjena i odustanak od zahtjeva; Poravnanje u upravnom postupku; Postupak do donošenja rješenja - opšte karakteristike; Skraćeni postupak; Poseban ispitni postupak; Prethodno pitanje; Prekid postupka; Pripremni postupak; Usmena rasprava; Dokazivanje - opšte karakteristike; Isprave; Svjedoci; Izjava stranke; Vještaci i tumači; Uviđaj; Obezbjeđenje dokaza.

Rješenje: Pojam i organ koji donosi rješenje; Oblik i sastavni djelovi rješenja; Djelimično, dopunsko i privremeno rješenje; Rok za izdavanje rješenja; Ispravljavanje grešaka u rješenju; Konačnost i pravosnažnost rješenja; Zaključak.

Pravna sredstva: Žalba - pravo na žalbu; Nadležnost organa za rješavanje po žalbi; Rok za žalbu; Razlozi za pobijanje rješenja žalbom; Sadržaj i predavanje žalbe; Rad prvostepenog organa po žalbi; Rješavanje drugostepenog organa po žalbi; Žalba kad

prvostepeno rješenje nije donešeno (slučaj ćutanja uprave); Rok za donošenje rješenja po žalbi i dostavljanje drugostepenog rješenja; Ponavljanje postupka - pokretanje i rješavanje o ponavljanju postupka; Naročiti slučajevi poništavanja, ukidanja i mijenjanja rješenja; Mijenjanje i poništavanje rješenja u vezi sa upravnim sporom; Poništavanje i ukidanje po osnovu službenog nadzora; Vanredno ukidanje; Oglašavanje rješenja ništavim; Pravne posljedice poništavanja i ukidanja.

Izvršenje: Opšte karakteristike, svojstvo izvršnosti i vrste izvršenja; Administrativno izvršenje; Izvršenje nenovčanih obaveza (izvršenje preko drugih lica i izvršenje prinudom); Izvršenje radi obezbjeđenja; Privremeni zaključak o obezbjeđenju.

Upravni spor: Pojam i vrste upravnog spora; Predmet upravnog spora - sistemi za određivanje predmeta upravnog spora; Upravni akti protiv kojih se ne može voditi upravni spor; Razlozi za vođenje upravnog spora; Učesnici u upravnom sporu; Nadležnost za vođenje upravnog spora; Pokretanje upravnog spora - tužba; Prethodni postupak po tužbi; Postupak po tužbi; Postupak po uzoru; Odlučivanje u upravnom sporu (presuda i rješenje); Pravna sredstva; Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke; Zahtjev za ponavljanje postupka; Obaveznost presuda donijetih u upravnom sporu; Izvršenje odluka donijetih u upravnom sporu.

III. RADNO PRAVO

Službenički sistem: Pojam i poslovi državnih službenika i namještenika; Principi službeničkog sistema; Zakonitost rada; Kategorizacija radnih mjesta državnih službenika i namještenika; Zasnivanje radnog odnosa državnih službenika i namještenika; Probni rad; Pripravnici; Trajanje radnog odnosa; Zvanja državnih službenika i namještenika; Prava i obaveze državnih službenika i namještenika; Zarada, naknade i druga primanja; Mirovanje prava iz radnog odnosa; Odgovornost državnih službenika i namještenika - disciplinska i materijalna; Raspoređivanje državnih službenika i namještenika zbog potrebe rada; Ocjenjivanje, napredovanje i utvrđivanje sposobnosti; Stručno usavršavanje državnih službenika i namještenika; Prestanak radnog odnosa; Ukidanje organa, odnosno poslova i reorganizacija; Zaštita prava državnih službenika i namještenika; Upravljanje kadrovima - organ za upravljanje kadrovima i Centralna kadrovska evidencija; Upravni inspektor.

Opšti propisi o radu: Pojam radnog prava; Izvori radnog prava - Ustav, zakoni, podzakonski akti, kolektivni ugovori, međunarodni izvori radnog prava; Pojam i bitni elementi radnog odnosa; Radna knjižica; Radno vrijeme; Puno radno vrijeme; Nepuno radno vrijeme; Skraćeno radno vrijeme; Rad duži od punog radnog vremena (prekovremeni rad); Raspored radnog vremena; Odmor u toku rada, dnevni i nedjeljni odmor; Odsustvovanje sa rada (plaćeno i neplaćeno odsustvo); Zaštita zaposlenih - opšta; Zaštita žena, omladine i invalida; Zaštita materinstva i pravo zaposlenih koji se staraju o djeci.

Službenička etika: Etički kodeks državnih službenika i namještenika; Integritet državnog službenika i namještenika; Plan integriteta; Izbjegavanje sukoba interesa; Obaveza prijavljivanja mogućeg sukoba interesa; Zabrana zloupotrebe rada u državnom organu i korišćenja imovine; Zabrana primanja poklona; Odbijanje poklona; Dodatni rad; Zabrana osnivanja privrednih društava; Ograničenje članstva u organima privrednih društava; Ograničenje po prestanku radnog odnosa; Zaštita državnog službenika, odnosno namještenika koji prijavljuju sumnju na korupciju.

IV. PRIVREDNO PRAVO

Privredna djelatnost: Oblici obavljanja privrednih djelatnosti; Svojstvo pravnog lica.

Preduzetnik: Pojam i registracija; Ortačko društvo: Pojam i osnivanje; Međusobni odnosi ortaka; Odnosi ortaka prema trećim licima; Prestanak ortakluka.

Komanditno društvo: Pojam i osnivanje; Međusobni odnosi članova društva; Početna registracija društva; Registracija promjena; Dostavljanje i objavljivanje podataka; Prestanak društva.

Akcionarsko društvo: Pojam i osnovne karakteristike; Osnivači i akcionari; Statut; Osnivanje; Početna registracija; Restrukturiranje društva; Promjena oblika akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću; Dobrovoljna likvidacija; Ovlašćenja likvidatora; Poništavanje osnivanja društva; Prava i obaveze društva; Obaveza dostavljanja podataka i obavještanja javnosti; Pravne posljedice obaveza preduzetih od strane društva; Prava i obaveze akcionara; Imovinska prava akcionara; Neimovinska prava akcionara; Punomoćja; Organi društva; Skupština akcionara; Sazivanje skupštine; Dnevni red skupštine akcionara; Postupanje na skupštini akcionara; Korum i donošenje odluka; Vanredna skupština; Ništavost odluka skupštine akcionara; Sastav i izbor odbora direktora; Ovlašćenje odbora direktora; Obaveze odbora direktora; Zabrana uticaja na rad revizora; Administracija; Revizor; Evidencija i dokumentacija; Struktura kapitala; Sticanje imovine od osnivača ili akcionara; Procjena nenovčanog uloga; Akcije; Uplata i pravo preče kupovine akcija; Obične i povlašćene akcije; Obveznice; Zamjenjive obveznice; Povećanje osnovnog kapitala; Podjela dividendi u obliku akcija i usitnjavanje akcija; Smanjenje osnovnog kapitala; Sticanje sopstvenih akcija; Finansijska godina; Raspodjela profita; Dividende.

Društvo sa ograničenom odgovornošću: Pojam; Članstvo; Kapital; Nenovčani ulazi; Statut; Osnivanje; Početna registracija; Obaveza dostavljanja i objavljivanja podataka i dokumenata; Pravne posljedice obaveza preduzetih od strane društva; Organi; Prenos udjela; Pravo preče kupovine udjela; Sticanje sopstvenih udjela; Jednočlano društvo; Promjena oblika društva sa ograničenom odgovornošću u akcionarsko društvo.

Djelovi stranih društava: Pojam i registracija; Centralni registar privrednih subjekata (CRPS); Registrator; Dostavljanje podataka i dokumentacije; Postupak i produženje registracije; Takse i finansiranje CRPS-a; Odgovornost.

Kaznene odredbe: Dostavljanje lažnih ili prevarnih podataka; Lažni ili prevarni finansijski izvještaj; Lažni ili prevarni izvještaj procjenjivača; Prekršaj i društva ili odgovornog lica; Prekršaji; Propuštanje registracije.

Insolventnost privrednih društava: Vrste postupaka; Stečajni dužnik; Nadležnost za stečajni postupak.

Pokretanje stečajnog postupka: Osnovi za pokretanje; Forma i sadržina predloga; Isprave; Predlog dužnika; Predlog povjerioca; Obavještenje o predlogu koji nije podnio dužnik; Prigovor na predlog koji nije podnio dužnik; Depozit; Mjere za neopravdano podnošenje predloga; Pravne posljedice prihvatanja predloga; Namjera o reorganizaciji ili ličnoj upravi u stečaju; Prigovor na izjavu o namjeri; Ovlašćenja suda za izdavanje naloga.

Stečajni upravnik i odbor povjerilaca: Imenovanje; Stručna sprema; Naknada; Ovlašćenja, Izvještaj o uzrocima koji su doveli do insolventnosti dužnika; Status i odgovornost; Podnošenje izvještaja; Prigovor, žalba i zahtjev za prinudno izvršenje;

Smjenjivanje; Prvi sastanak povjerenika i formiranje odbora povjerenika; Odbor povjerenika.

Imovina stečajne mase: Ograničenja prenosa imovine; Plijeđba, pečačenje i oduzimanje imovine dužnika; Popis imovine dužnika; Imovina na kojoj dužnik još nije pribavio pravo svojine; Ugovori o prenosu hartija od vrijednosti i tržišno priznatih roba; Zastupništvo i imovina koja se drži u ime trećih lica.

Upravna ovlaštenja: Moratorijum i privremeno obustavljanje svih aktivnosti; Odgovarajuća zaštita; Privremeno ukidanje moratorijuma; Prekid roka zastarjelosti; Pružanje usluga od javnog interesa; Obaveza dužnika da sarađuje; Oduzimanje prava dužniku ili njegovim organima upravljanja; Raskid neizvršenih ugovora; Pružanje stručnih ili ličnih usluga; Dobijanje kredita.

Prijavljivanje potraživanja: Registracija i postupak; Obračun; Kamata na neobezbijedena i obezbijedena potraživanja; Dospjelogost; Devizna potraživanja; Potraživanja čiji iznos nije izražen u novcu; Uslovi; Obezbijedena i djelimično obezbijedena potraživanja; Obaveze čiji rok ispunjenja nije protekao; Utvrđivanje valjanosti potraživanja; Konačan spisak potraživanja; Prebijanje; Potraživanje zaposlenih po osnovu prestanka radnog odnosa nakon pokretanja stečajnog postupka.

Postupak poništenja: Poništenje određenih raspolaganja; Plan reorganizacije (podnosilac plana, rok, podnošenje plana zajedno sa predlogom); Troškovi; Metode reorganizacije; Dostupnost podataka javnosti; Sadržaj plana; Apsolutni prioritet; Potpuno namirenje; Minimalna zaštita; Porez na otpuštanje dugova; Izuzetak od primjene propisa o hartijama od vrijednosti; Rasprava o planu; Glasanje i potvrđivanje; Pravne posljedice potvrđivanja; Izvršenje plana; Kršenje potvrđenog plana; Prelazak na stečajni postupak.

Stečaj: Prodaja imovine dužnika; Ustupanje imovine zalogoprincu; Vanredna prodaja; Prihod od prodaje; Prihod od korišćene imovine; Troškovi; Prioriteti pri diobi; Sporedna potraživanja; Namirenje potraživanja; Potraživanja prijavljena sa zadocnjenjem; Sredstva rezerve.

Zaključenje postupka: Konačni izvještaj; Zaključenje; Pravne posljedice; Otpuštanje duga; Poreska obaveza po osnovu otpuštanja duga; Izuzeci; Razrješenje upravnika; Sudska likvidacija.

Stečaj sa elementima inostranosti: Područje primjene; Međunarodne obaveze države; Nadležnost suda; Ovlaštenje upravnika da preduzima radnje u stranoj državi; Izuzetak u slučajevima suprotnim javnom poretku; Dodatna pomoć u skladu sa drugim zakonom; Tumačenje; Pravo neposrednog pristupa; Ograničena nadležnost; Obraćanje stranog predstavnika; Učešće stranog predstavnika u postupku; Učestvovanje stranih povjerenika u postupku; Obavještenje stranim povjerenicima; Zahtjev za priznanje stranog postupka; Uslovi; Odluka; Naknadne informacije; Pomoć nakon podnošenja zahtjeva; Pravno dejstvo priznanja; Pomoć nakon priznanja stranog postupka; Zaštita povjerenika i drugih zainteresovanih lica; Tužba za poništaj pravnih radnji kojima se nanosi šteta povjerenicima; Miješanje stranog predstavnika; Saradnja i neposredno opštenje između sudova u državi i stranih sudova ili stranih predstavnika; Saradnja i neposredno opštenje između stečajnog upravnika ili stranih sudova i stranih predstavnika; Oblici saradnje; Pokretanje postupka nakon priznanja; Koordinacija; Koordinacija više stranih postupaka; Pretpostavka insolventnosti; Pravilo plaćanja; Krivično djelo podnošenja lažne dokumentacije; Lažna zakletva ili svjedočenje; Prijavljivanje lažnog potraživanja; Krivično djelo utaje imovine; Mito; Protivpravno prisvajanje imovine; Neotklanjanje nepravilnosti u predlogu od strane dužnika; Predlog podnešen iz neopravdanih razloga.

Ugovorno poslovno pravo: Pojam; Vrste; Posebne karakteristike; Subjekti; Predmet; Značaj; Forma; Načela; Kamate; Prigovori i zastarjelost potraživanja; Zaštita i ostvarivanje prava.

Zaključivanje: Sloboda ugovaranja; Ravnopravnost stranaka; Pregovori; Ponuda; Prihvatanje; Predugovor; Memorandum; Prećutno zaključivanje; Licitacija; Prikupljanje ponuda; Formularni ugovori; Vrijeme i mjesto zaključenja.

Obezbeđenje ugovora u privredi: Oblici; Solidarnost dužnika; Jemstvo; Pravo zaloge u robnom prometu.

Ugovor o prodaji: Pojam i elementi; Predmet; Cijena; Obaveze prodavca; Obaveze kupca; Odgovornost za mane robe (stvari); Ograničenje odgovornosti prodavca; Garancija za ispravno funkcionisanje stvari; Zaštita od evikcije; Docnja prodavca i docnja kupca; Čuvanje robe za račun drugog ugovarača; Prelaz rizika; Transportne klauzule; Posebne vrste ugovora o prodaji u privredi; Prestanak obaveza.

Ugovor o posredovanju: Pojam i karakteristike; Obaveze posrednika; Obaveze nalogodavca (komitenta); Odgovornost posrednika; Prestanak obaveza.

Ugovor o trgovinskom zastupanju (agenturi): Pojam i karakteristike; Obaveze zastupnika; Obaveze nalogodavca; Prestanak obaveza.

Ugovor o komisionu: Pojam i karakteristike; Pravni odnosi; Obaveze komisionara; Obaveze komitenta; Odgovornost komisionara; Prestanak obaveza.

Ugovor o kontroli: Pojam i karakteristike; Obaveze kontrolne organizacije; Obaveze naručioca; Odgovornost vršioca; Posebne vrste; Prestanak obaveza.

Ugovor o uskladištenju: Pojam i karakteristike; Obaveze skladištara; Obaveze ostavioca; Odgovornost skladištara; Skladišnica; Prestanak obaveza.

Ugovor o otpremanju (špediciji): Pojam i bitni elementi; Obaveze otpremnika; Obaveze nalogodavca; Odgovornost otpremnika; Prestanak obaveza.

Ugovori o iskorišćavanju brodova: Vrste; Ugovori o prevozu stvari brodom; Brodarski ugovori; Vozarski ugovori; Prevozne isprave; Obaveze broдача; Obaveze naručioca prevoza (krcatelja); Odgovornost za štetu na teretu; Odgovornost za štetu zbog pomorske havarije; Ugovor o zakupu broda; Prestanak obaveza.

Ugovor o prevozu robe u unutrašnjoj plovidbi: Karakteristike; Prava i obaveze; Odgovornost.

Ugovor o tegljenju: Karakteristike; Obaveze; Odgovornost i pravna priroda.

Ugovor o prevozu stvari željeznicom: Pojam i elementi; Tovarni list; Obaveze željeznice; Obaveze pošiljaoca; Pravni položaj primaoca robe (stvari); Odgovornost za štetu na stvarima; Prestanak obaveza.

Ugovor o drumskom prevozu stvari: Pojam i elementi; Tovarni list; Obaveze prevozioca; Obaveze pošiljaoca; Odgovornost za štetu; Prestanak obaveza.

Ugovor o prevozu stvari vazduhoplovom: Pojam i elementi; Tovarni list; Obaveze prevozioca; Obaveze pošiljaoca; Odgovornost za štetu; Prestanak ugovora; Ugovor o posebnoj usluzi vazduhoplova; Ugovor o zakupu vazduhoplova.

Ugovor o prevozu putnika: Pojam i karakteristike; Vrste; Obaveze prevozioca; Prava i obaveze putnika; Odgovornost za štetu; Prestanak obaveza.

Ugovor o prevozu prtljaga: Opšte karakteristike; Prava i obaveze; Odgovornost; Ugovori o mješovitom i multimodalnom prevozu; Pojam i odgovornost.

Ugovor o osiguranju: Pojam i elementi; Obaveze osiguranika; Obaveze osiguravača; Imovinska osiguranja; Ugovor o osiguranju kredita; Osiguranje od građanske odgovornosti; Obavezna osiguranja; Osiguranje lica; Ugovor o reosiguranju; Prestanak obaveza.

Ugovori o turističkim uslugama: Subjekti; Vrste; Ugovor o organizovanju putovanja (pojam i karakteristike; obaveze organizatora; obaveze turista; odgovornost organizatora; prestanak obaveza); Posrednički ugovor o putovanju; Ugovor o alatmanu (pojam i karakteristike; obaveze turističke agencije; obaveze hotelijera; odgovornost turističke agencije; prestanak obaveza); Ugovor o hotelskim uslugama.

Ugovor o građenju: Pojam i elementi; Karakteristike; Zaključivanje; Obaveze izvođača radova; Obaveze naručioca radova; Odgovornost izvođača za štetu; Posebne vrste ugovora; Prestanak obaveza.

Ugovor o transferu tehnologije: Opšte karakteristike; Vrste; Obaveze davaoca i sticaoca tehnologije; Podlicenca; Restriktivne ugovorne klauzule; Specifičnosti prestanka.

Ugovor o dugoročnoj proizvodnoj kooperaciji: Karakteristike; Pravni režim; Odgovornost.

Ugovor o franšizingu: Karakteristike; Vrste; Obaveze ugovornih strana; Pravna priroda.

Ugovor o lizingu: Subjekti; Pojam i bitni elementi; Pravna priroda; Vrste; Ugovorne klauzule; Obaveze davaoca i korisnika; Prestanak obaveza.

Ugovor o faktoringu: Karakteristike; Vrste; Obaveze ugovornih strana.

Ugovor o forfeiranju: Karakteristike; Vidovi ustupanja potraživanja.

Strana ulaganja: Strani ulagač; Uloga stranog ulagača i domaćeg lica; Visina stranog uloga.

Oblici stranih ulaganja: Korporacijsko ulaganje; Nacionalni tretman; Strano ulaganje samo sa domaćim licem; Osnivanje, ulaganje u druge organizacije; Ugovorno ulaganje i kupoprodaja nepokretnosti; BOT sistem i koncesije.

Prava i obaveze stranog ulagača i njegova zaštita: Prava; Transfer i reinstaliranje dobiti; Poreske i druge povlastice; Slobodna plaćanja; Transfer sredstava; Standardi; Prava intelektualne svojine; Zaštita životne sredine; Osiguranje ulaganja; Zapošljavanje; Ugovorni radni odnos; Pravna sigurnost; Zaštita imovine stranog ulagača; Naknada štete; Odgovornost.

Ugovori i drugi akti o stranim ulaganjima: Ugovor o ulaganju; Ugovor i odluka o osnivanju preduzeća.

Evidentiranje i promocija stranih ulaganja.

Rješavanje sporova.

Bankarsko pravo: Banke; Osnivanje; Dozvola za rad; Organizacijski djelovi i statusne promjene; Oduzimanje dozvole za rad; Davanje odobrenja i saglasnosti; Poslovanje; Klasifikovanje sredstava; Likvidna sredstva; Ograničenja.

Upravljanje i rukovođenje: Skupština akcionara; Upravni odbor; Stalna tijela upravnog odbora; Generalni direktor; Poslovna tajna.

Finansijske institucije: Knjigovodstvo, revizija i kontrola; Mjere za ozdravljenje banke; Stečaj; Likvidacija.

Bankarski poslovi: Opšta pravila: Pojam; Osobine i vrste.

Kreditni poslovi: Ugovor o kreditu (opšte karakteristike, prava i obaveze, vrste, posebni načini prestanka); Specijalni kreditni poslovi.

Bankarski depozit: Novčani depozit (karakteristike, obaveze, vrste); Ulog na štednju (karakteristike, štedna knjižica); Bankarski tekući račun (karakteristike, pravni režim, obaveze); Nenovčani depozit (karakteristike, vrste); Depozit hartija od vrijednosti (karakteristike, obaveze banke); Ugovor o sefu (pojam i priroda, obaveze i odgovornost).

Bankarski uslužni poslovi: Akreditiv (karakteristike, pravni odnosi, načela, podjela, robna dokumenta); Bankarska garancija (pojam, pravni odnosi, elementi, pravna priroda,

vrste); Platni promet (pojam i podjele, organizacija, instrumenti, virman, akceptni nalog); Kliring (pojam i vrste); Dokumentarni inkaso (pojam, priroda i vrste, pravni odnosi); Ostali uslužni bankarski poslovi.

Hartije od vrijednosti: Pojam; Vrste; Dematerijalizacija; Bitni elementi; Registrovanje; Emitenti.

Novčane hartije od vrijednosti: Mjenica (pojam i osobine, pravna priroda, vrste, načela, elementi, klauzule, mjenične radnje); Ček (pojam, pravna priroda, vrste, elementi, čekovne radnje); Akcije (karakteristike, vrste, prenos, elementi); Obveznice (pojam, vrste, elementi); Komercijalni zapis; Blagajnički zapis; Državni zapis; Sertifikat o depozitu; Finansijski derivati.

Robne hartije od vrijednosti: Skladišnica (pojam, vrste, prenos); Tovarni list (karakteristike, vrste); Isprave kombinovanog prevoza robe; Konosman (pojam, vrste, prenos).

Legitimacione isprave: Legitimacioni papiri i znaci; Polisa osiguranja (pojam, sadržina, vrste, pravna priroda); Kreditna karta (pojam, vrste, izdavanje, pravna priroda).

Komisija za hartije od vrijednosti: Osnivanje i status; Nadležnost; Pravila i drugi akti; Odlučivanje; Sastav i imenovanje članova; Mandat članova; Sjednice; Statut; Sukob interesa; Stručna služba; Odgovornost; Obaveza čuvanja tajne; Finansiranje; Finansijska godina; Registri; Revizija; Godišnji izvještaj o radu.

Emisija hartija od vrijednosti: Postupak; Odluka o emisiji; Registracija emitenata; Obaveza kontinuiranog izvještavanja; Godišnji izvještaji; Postupanje u slučaju štetnog poslovanja; Obavješćavanje o promjeni vlasništva; Podjela i spajanje akcija; Obavješćavanje o podjeli i spajanju akcija.

Javna ponuda hartija od vrijednosti: Pojam; Prospekt; Odobravanje prospekta; Odgovornost za neistinit i netačan prospekt; Upis; Obavješćavanje o upisu i uplati; Zabrana raspolaganja neupisanim i neuplaćenim hartijama od vrijednosti; Uspješnost emisije akcija; Nadzor nad postupkom javne ponude; Obustavljanje postupka.

Tržišta hartija od vrijednosti: Pojam; Ograničenja za osnivanje berzi; Berza; Specijalizovana berza; Nepristrasnost; Osnivanje berze; Osnovni kapital berze i akcije; Davanje dozvole za rad berze; Upis u sudski registar; Statut i upravljanje berzom; Obaveze berze; Obavješćavanje Komisije; Akti berze; Izdavanje uputstava berzi; Zahtijevanje izmjene i dopune pravila; Zabrana rada u slučaju hitnosti; Suspenzija i oduzimanje dozvole za rad.

Ovlašćeni učesnici na tržištu hartija od vrijednosti: Poslovi koje obavljaju ovlašćeni učesnici; Ovlašćeni učesnici; Vlasništvo; Uslovi i podobnost za dobijanja dozvole za rad; Osnovni kapital; Podnošenje zahtjeva za dozvolu za rad; Davanje dozvole; Upis u sudski registar; Ovlašćenja komisije; Dostava podataka; Etički kodeks; Oduzimanje i suspenzija dozvole za rad; Registar dozvola za rad; Promjena podataka; Samoregulatorne organizacije.

Poslovanje sa hartijama od vrijednosti: Standardi poslovanja; Visina finansijskih sredstava; Knjige naloga; Obaveza izvještavanja klijenta; Sredstva klijenta; Imenovanje revizora; Podnošenje izvještaja o reviziji; Imenovanje revizora.

Kliring, saldiranje i registracija hartija od vrijednosti: Dematerijalizovane hartije od vrijednosti; Račun; Centralna Depozitarna Agencija (CDA); Dozvola za rad; Ovlašćenja komisije za davanje uputstava; Akti CDA; Imovina članova CDA; Upravljanje CDA; Finansiranje; Obaveza obavješćavanja o promjeni vlasnika hartija od vrijednosti; Zabranjeni poslovi; Garantni fond; Oduzimanje i suspenzija dozvole za rad; Vlasništvo nad dematerijalizovanim hartijama od vrijednosti; Prenos vlasništva.

Zloupotrebe na tržištu hartija od vrijednosti: Povlašćene informacije; Manipulacije; Lažiranje cijene; Korišćenje netačnih i obmanjujućih informacija; Obaveza plaćanja štete.

Informisanje, kontrola i istraživanje: Ovlašćenje komisije da traži informacije; Informacije u vezi sa transakcijama; Ovlašćenja Komisije da vrši kontrolu; Ovlašćenja Komisije da vrši istraživanje; Uništavanje dokumenata.

V. FINANSIJE SA OSNOVAMA STATISTIKE

Javni prihodi: Pojam javnih prihoda; Vrste javnih prihoda. Javni rashodi: Pojam javnih rashoda.

Javni rashodi: Javni rashodi koji se finansiraju iz Budžeta; Javni rashodi koji se finansiraju iz Budžeta opštine; Javni rashodi koji se finansiraju preko organizacija obaveznog socijalnog osiguranja.

Budžet: Osnovni pojmovi; Donošenje budžeta; Vrste budžeta; Sadržaj budžeta; Uravnoteženje budžeta; Primici budžeta; Izdaci budžeta; Konsolidovani račun trezora; Glavna knjiga trezora; Budžetski suficit i njegova upotreba; Iznosi finansiranja budžetskog deficita; Pripremanje i planiranje budžeta; Izdaci za potrošačke jedinice; Sadržaj zakona o budžetu i odluke o budžetu opštine; Izvršenje budžeta (raspodjela sredstava potrošačkih jedinica, sredstva tekuće i stalne rezerve, preusmjerenje sredstava); Zajmovi i garancije (državni dug, uzimanje zajma i kratkoročnih pozajmica i davanje garancija); Unutrašnja kontrola budžeta; Završni račun budžeta; Poslovi državnog trezora; Poslovi budžeta; Revizija računovodstvenih dokumenata, ugovore njih obaveza i izdataka.

Javni prihodi za finansiranje prava i dužnosti države: Porezi (na dohodak fizičkih lica, dobit pravnih lica, nepokretnosti, promet nepokretnosti, dodata vrijednost; akcize na promet proizvoda i usluga, prirezi); Takse (administrativne, sudske, komunalne i registracione); Zajmovi; Naknade (za korišćenje vode, za korišćenje šuma, za korišćenje puteva i željezničke infrastrukture, za korišćenje zemljišta); Ostali javni prihodi.

Javni prihodi za finansiranje lokalne samouprave: Sopstveni izvori opštine (porezi, takse i naknade, samodoprinos, drugi prihodi); Zajednički prihodi (od poreza i naknada); Egalizacioni fond i dotacije; Uslovne dotacije budžeta.

Javni prihodi za finansiranje obaveznog socijalnog osiguranja: Doprinosi iz zarada i drugih primanja osiguranika; Drugi javni prihodi, Obveznici doprinosa (osiguranici, poslodavci i drugi obveznici); Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti.

Monetarni sistem: Osnove i obilježja monetarnog sistema; Učesnici u monetarnim odnosima i organizacije i institucije jedinstvenog monetarnog sistema; Novac (pojam, osnovne osobine i funkcije); Vrijednost novca i potrebna količina novca u opticaju; Kreditni i bankarski sistem; Hartije od vrijednosti (pojam i vrste).

Osnove bankarskog i kreditnog sistema: Osnivanje banaka i lica koja se bave pružanjem bankarskih ili finansijskih usluga ili proizvoda; Bankarsko poslovanje (poslovi banaka, aktiva banke, limiti u poslovanju banke); Finansijske institucije; Računovodstvo, revizija i kontrola poslovanja banaka; Mjere za ozdravljenje banaka.

Carinski sistem: Carine; Pojam i vrste carinskih instituta; Carinska tarifa, Oslobođanje od plaćanja carine; Nastanak carinskog duga; Gašenje carinskog duga.

PROGRAM STRUČNOG ISPITA ZA III I IV NIVO KVALIFIKACIJE OBRAZOVANJA

I. OSNOVI USTAVNOG UREĐENJA

Ustav: Pojam i značenje ustava; Vrste ustava; Promjene ustava; Ustav Crne Gore - usvajanje i promjena.

Ustav Crne Gore: Osnovni principi - suverenost, demokratija, vladavina prava, podjela vlasti, državni simboli, teritorija, jezik i pismo, državljanstvo, vjeroispovijesti, zakonodavstvo, granice slobode.

Slobode i prava: Osnovni principi; Lične slobode i prava; Političke slobode i prava; Ekonomske, socijalne i kulturne slobode i prava; Prava pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Uređenje vlasti: Skupština Crne Gore (sastav i izbor, mandat, imunitet, nadležnost, predlaganje zakona, zasijedanje, odlučivanje i raspuštanje); Predsjednik Crne Gore (izbor, nadležnost, prestanak mandata, vršenje funkcije); Vlada Crne Gore (sastav, izbor, nadležnost, nespojivost funkcije, pitanje nepovjerenja, prestanak mandata); Državna uprava; Lokalna samouprava; Sudstvo i državno tužilaštvo.

Ustavnost i zakonitost: Princip ustavnosti i zakonitosti po Ustavu Crne Gore; Ustavni sud Crne Gore.

II. OSNOVI SISTEMA DRŽAVNE UPRAVE, RADNIH ODNOSA I LOKALNE SAMOUPRAVE

Sistem državne uprave: Poslovi državne uprave; Organi državne uprave-pojam, načela rada; Unutrašnja organizacija organa državne uprave; Propisi ministarstava; Upravljanje i odgovornost u organima državne uprave; Državna uprava i građani; Odnosi organa državne uprave i Vlade Crne Gore; Odnosi između ministarstava; Odnosi između ministarstava i organa uprave; Odnosi ministarstava prema Skupštini Crne Gore; Odnosi organa državne uprave prema sudovima; Odnos ministarstava prema organima lokalne samouprave; Odnosi organa uprave prema javnim ustanovama, javnim preduzećima i drugim pravnim licima čiji je osnivač država; Odnosi organa državne uprave prema nevladinim organizacijama; Prenosjenje i povjeravanje poslova državne uprave.

Službenički sistem: Pojam i poslovi državnih službenika i namještenika; Principi službeničkog sistema; Zakonitost rada; Kategorizacija radnih mjesta državnih službenika i namještenika; Zasnivanje radnog odnosa državnih službenika i namještenika; Probni rad; Pripravnici; Trajanje radnog odnosa; Zvanja državnih službenika i namještenika; Prava i obaveze državnih službenika i namještenika; Zarada, naknade i druga primanja; Mirovanje prava iz radnog odnosa; Odgovornost državnih službenika i namještenika - disciplinska i materijalna; Raspoređivanje državnih službenika i namještenika zbog potrebe rada; Ocjenjivanje, napredovanje i utvrđivanje sposobnosti; Stručno usavršavanje državnih službenika i namještenika; Prestanak radnog odnosa; Ukidanje organa, odnosno poslova i reorganizacija; Zaštita prava državnih službenika i namještenika; Upravljanje kadrovima - organ za upravljanje kadrovima i Centralna kadrovska evidencija; Upravni inspektor.

Opšti propisi o radu: Pojam radnog prava; Izvori radnog prava - Ustav, zakoni, podzakonski akti, kolektivni ugovori, međunarodni izvori radnog prava; Pojam i bitni

elementi radnog odnosa; Radna knjižica; Radno vrijeme; Puno radno vrijeme; Nepuno radno vrijeme; Skraćeno radno vrijeme; Rad duži od punog radnog vremena (prekovremeni rad); Raspored radnog vremena; Odmor u toku rada, dnevni i nedjeljni odmor; Odsustvovanje sa rada (plaćeno i neplaćeno odsustvo); Zaštita zaposlenih - opšta; Zaštita žena, omladine i invalida; Zaštita materinstva i pravo zaposlenih koji se staraju o djeci.

Sistem lokalne samouprave: Pojam lokalne samouprave; Opština; Glavni grad; Prijestonica; Pravni status opštine; Poslovi lokalne samouprave (sopstveni poslovi, preneseni i povjereni poslovi); Imovina opštine; Organi opštine (skupština, predsjednik); Pravni status lokalnih funkcionera i službenika; Finansiranje opština; Mjesna samouprava; Učešće građana u ostvarivanju lokalne samouprave; Odnosi i saradnja lokalne samouprave i građana; Odnosi organa lokalne samouprave i državnih organa.

III. OSNOVI UPRAVNOG POSTUPKA

Upravni postupak: Pojam upravnog postupka; Opšti upravni postupak i posebni upravni postupak; Osnovna načela Zakona o opštem upravnom postupku - smisao i značaj (načelo zakonitosti, načelo zaštite prava građana i zaštite javnog interesa, načelo efikasnosti, načelo istine, načelo saslušanja stranaka, načelo ocjene dokaza, načelo samostalnosti u rješavanju, načelo dvostepenosti, dužnosti stranke da govori istinu, načelo ekonomičnosti postupka, načelo pružanja pomoći stranci, načelo upotrebe jezika i pisma u postupku).

Opšti upravni postupak: Nadležnost za vođenje upravnog postupka; Određivanje stvarne nadležnosti po Zakonu o opštem upravnom postupku; Određivanje mjesne nadležnosti; Prostorno ograničenje nadležnosti; Sukob nadležnosti; Pravna pomoć; Izuzeće službenog lica; Učesnici u upravnom postupku; Stranka u upravnom postupku - pojam, svojstva i vrste; Zakonski zastupnik, privremeni zastupnik i zajednički predstavnik, odnosno punomoćnik; Punomoćnik; Stranka sa diplomatskim imunitetom; Komunikacija organa i stranaka; Podnesci (pojam, sadržina, predaja, prijem i nedostaci u podnescima); Pozivanje; Zapisnik i zabilješka u spisu; Dostavljanje u upravnom postupku; Posredno dostavljanje; Obavezno lično dostavljanje; Posebni slučajevi dostavljanja; Dostavnica i greške u dostavljanju; Rokovi u upravnom postupku; Povraćaj u pređašnje stanje; Održavanje reda; Troškovi upravnog postupka (troškovi organa i stranaka, oslobođenje od plaćanja troškova).

Faze postupka: Prvostepeni postupak - pokretanje postupka; Spajanje stvari u jedan postupak; Izmjena i odustanak od zahtjeva; Poravnanje u upravnom postupku; Postupak do donošenja rješenja - opšte karakteristike; Skraćeni postupak; Poseban ispitni postupak; Prethodno pitanje; Prekid postupka; Pripremni postupak; Usmena rasprava; Dokazivanje - opšte karakteristike; Isprave; Svjedoci; Izjava stranke; Vještaci i tumači; Uviđaj; Obezbjedeđenje dokaza.

Rješenje: Pojam i organ koji donosi rješenje; Oblik i sastavni djelovi rješenja; Djelimično, dopunsko i privremeno rješenje; Rok za izdavanje rješenja; Ispravljanje grešaka u rješenju; Konačnost i pravosnažnost rješenja; Zaključak.

Pravna sredstva: Žalba - pravo na žalbu; Nadležnost organa za rješavanje po žalbi; Rok za žalbu; Razlozi za pobijanje rješenja žalbom; Sadržaj i predavanje žalbe; Rad prvostepenog organa po žalbi; Rješavanje drugostepenog organa po žalbi; Žalba kad prvostepeno rješenje nije donešeno (slučaj ćutanja uprave); Rok za donošenje rješenja po žalbi i dostavljanje drugostepenog rješenja; Ponavljanje postupka - pokretanje i

rješavanje o ponavljanju postupka; Naročiti slučajevi poništavanja, ukidanja i mijenjanja rješenja; Mijenjanje i poništavanje rješenja u vezi sa upravnim sporom; Poništavanje i ukidanje po osnovu službenog nadzora; Vanredno ukidanje; Oglašavanje rješenja ništavim; Pravne posljedice poništavanja i ukidanja.

Izvršenje: Opšte karakteristike, svojstvo izvršnosti i vrste izvršenja; Administrativno izvršenje; Izvršenje nenovčanih obaveza (izvršenje preko drugih lica i izvršenje prinudom); Izvršenje radi obezbjeđenja; Privremeni zaključak o obezbjeđenju.

Upravni spor: Pojam i vrste upravnog spora; Upravni akti protiv kojih se ne može voditi upravni spor; Nadležnost za vođenje upravnog spora; Pokretanje upravnog spora - tužba; Odlučivanje u upravnom sporu (presuda i rješenje); Pravna sredstva.

IV. OSNOVI FINANSIJA I STATISTIKE

Javni prihodi: Pojam javnih prihoda; Vrste javnih prihoda.

Javni rashodi: Pojam javnih rashoda; Javni rashodi koji se finansiraju iz državnog Budžeta; Javni rashodi koji se finansiraju iz Budžeta opštine; Javni rashodi koji se finansiraju preko organizacija obaveznog socijalnog osiguranja.

Budžet: Donošenje budžeta; Vrste budžeta; Sadržaj budžeta; Uravnoteženje budžeta; Primici budžeta; Izdaci budžeta; Pripremanje i planiranje budžeta; Izdaci za potrošačke jedinice; Sadržaj zakona o budžetu države i odluke o budžetu opštine; Izvršenje budžeta (raspodjela sredstava potrošačkih jedinica, sredstva tekuće i stalne rezerve, preusmjeravanje sredstava); Unutrašnja kontrola budžeta; Završni račun budžeta; Poslovi državnog trezora; Poslovi budžeta; Revizija računovodstvenih dokumenata, ugovorenih obaveza i izdataka.

Javni prihodi za finansiranje prava i dužnosti države: Porezi (na dohodak fizičkih lica, dobit pravnih lica, nepokretnosti, promet nepokretnosti, dodata vrijednost); Akcize na promet proizvoda i usluga; Prirezi; Takse (administrativne, sudske, komunalne i registracione); Zajmovi; Naknade (za korišćenje vode, za korišćenje šuma, za korišćenje puteva i željezničke infrastrukture, za korišćenje zemljišta); Ostali javni prihodi.

Javni prihodi za finansiranje lokalne samouprave: Sopstveni izvori opštine; Zajednički prihodi; Uslovne dotacije iz državnog budžeta.

Javni prihodi za finansiranje obaveznog socijalnog osiguranja: Doprinosi iz zarada i drugih primanja osiguranika; Obveznici doprinosa (osiguranici, poslodavci i drugi obveznici); Doprinos za penzijsko i invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti.

Monetarni sistem: Osnove i obilježja monetarnog sistema; Novac (pojam, osnovne osobine i funkcije); Vrijednost novca i potrebna količina novca u opticaju; Kreditni i bankarski sistem; Hartije od vrijednosti (pojam i vrste).

Osnove bankarskog i kreditnog sistema: Osnivanje banaka i lica koja se bave pružanjem bankarskih ili finansijskih usluga ili proizvoda; Finansijske institucije; Računovodstvo, revizija i kontrola poslovanja banaka.

Carinski sistem: Carine; Pojam i vrste carinskih instituta; Carinska tarifa, Oslobođanje od plaćanja carine; Nastanak carinskog duga.

V. KANCELARIJSKO POSLOVANJE

Kancelarijsko poslovanje: Značaj, uloga i osnovna načela kancelarijskog poslovanja; Pojmovi u okviru kancelarijskog poslovanja (arhiva, podnesak, akt, predmet,

prilog, upravni predmet); Neposredno primanje podnesaka, akata i drugih pošiljki, primanje preko poštanske službe; Otvaranje i pregled pošiljki, razvrstavanje i raspoređivanje podnesaka, odnosno akata; Osnovne knjige evidencije; Pomoćne knjige evidencije; Evidentiranje u djelovodnik i upisnik, evidentiranje izdatih uvjerenja; Evidentiranje, otpremanje i čuvanje akata koji sadrže tajne podatke; Popis akata, registar, vođenje evidencije po dosijeima, način vođenja evidencije; Združivanje akata; Interna dostava; Vraćanje riješenih predmeta pisarnici; Administrativno-tehnička obrada akta; Otpremanje akata (putem dostavne službe, poštanske službe); Razvođenje akata u djelovodnik i upisnik; Arhiviranje, sređivanje i čuvanje predmeta; Lista kategorija registraturskog materijala; Kancelarijsko poslovanje u redovnim sudovima (sudska pisarnica, upisnici, druge knjige, sudski deposit); Kancelarijsko poslovanje kod državnog tužilaštva (pisarnica, upisnici i druge knjige); Kancelarijsko poslovanje u organima za prekršaje (pisarnica, upisnici, druge knjige); Pečati, štambilji i žigovi (čuvanje, rukovanje i evidentiranje); Ovjeravanje potpisa, rukopisa i prepisa.

Prilog 3

EVIDENCIJA O POLOŽENOM STRUČNOM ISPITU ZA RAD U DRŽAVNIM ORGANIMA

Redni broj	
Broj rješenja o ispunjenosti uslova za polaganje ispita	
Ime, očovo ime i prezime - u slučaju promjene prezimena i	
Dan, mjesec i godina rođenja, mjesto, opština	
Nivo i vrsta obrazovanja	
Program stručnog ispita	
Datum polaganja stručnog ispita	
Uspjeh: položio/nije položio	
Upućen na popravni ispit iz predmeta	
Datum popravnog ispita	
Popravni ispit: položio/nije položio	
Broj i datum izdatoa uvjerenja	
Primjedba:	

CRNA GORA
UPRAVA ZA KADROVE

Na osnovu člana 20 Uredbe o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad u državnim organima ("Službeni list CG", broj __/__), Uprava za kadrove izdaje

**UVJERENJE O
POLOŽENOM STRUČNOM ISPITU ZA RAD U DRŽAVNIM ORGANIMA**

_____ iz _____
rođen/a _____ godine, sa završenom

(nivo i vrsta kvalifikacije obrazovanja)

položio/la je

pred Komisijom za polaganje stručnog ispita za rad u državnim organima,
dana _____ godine

STRUČNI ISPIT ZA RAD U DRŽAVNIM ORGANIMA

Broj: _____
Podgorica, _____

MP

DIREKTOR,